

نگاهی به سلاح و مهمات؛ مرگ آفرینی در اعتراضات جاری

در اعتراضات سراسری جاری در ایران بیش از قبل شاهد حضور نیروهای وابسته به فرماندهی انتظامی (فراجا) بخصوص یگان های ویژه بودیم. در کنار این نیروها اعضای گردان های امنیتی امام علی که وابسته به نیروی مقاومت بسیج و در نهایت تحت فرماندهی نیروی زمینی سپاه پاسداران هستند عمده ترین نقش را در سرکوب معترضان غیرمسلح ایفا کردند.

علاوه بر تجهیزات متداول ضدشورش مانند گازهای اشک آور، اسپری های فلفل، شوکر برقی و باطوم، نیروهای سرکوبگر از ادوات دیگری نیز استفاده کردند که بعضاً مرگ آور بودند.

سردار حسین اشتری، فرمانده فراجا در سخنان خود در نمازجمعه ۱۵ مهرماه ۱۴۰۱ با سلب مسئولیت از نیروهای تحت امر خود در قتل معترضان، معترضان، مدعی شده بود " همکاران بنده در میدان سلاح ندارند و از شکاری و گلوله های پلاستیکی استفاده می شود."

دادگستر، بانک اطلاعاتی ناقضان حقوق بشر در جمع بندی از این تحقیق، معتقد است ادعای عدم مسلح بودن نیروهای در صحنه به سلاح مرگبار پذیرفتنی نیست؛ چون همان طور که اشاره شد نحوه استفاده از سلاح مهم تر از مشخصات فنی آن است؛ بنابراین نیروهای سرکوب از سلاح ها به شکل مرگبار استفاده می کنند.

دادگستر به عنوان یکی از توابع [مجموعه فعالان حقوق بشر در ایران](#)، با جمع آوری مستندات، بهره گیری از نظریات متخصصان سلاح و همین طور پزشکان صاحب نظر در مطلب پیشرو تلاش می کند خلاف واقع بودن اظهارات فرمانده فراجا را نمایان کند.

info@spreadingjustice.org

اسلحه پینت بال

اسلحه پینت بال که در بازار نیز قابل خرید و فروش است به عنوان یک سلاح برای بازی یا استفاده در باشگاه طراحی شده است. این اسلحه که عمدتاً از جنس آلومینیوم است با انواع گازها از جمله گاز CO₂ - هوای فشرده و یا نیتروژن عمل می کند.

کالیبر این سلاح ۰.۶۸ است، دارای برد تقریبی ۴۵ متر است و در هر بار لود شدن می تواند تا ۲۰۰ گلوله را در خود جای دهد و به صورت نیمه اتومات عمل کند.

اسلحه پینت بال در دسته بندی سلاح های مرگبار قرار نمی گیرد؛ اما موارد متعددی گزارش در اختیار دادگستر قرار گرفته است که نشان می دهد نیروهایی که عمدتاً بر اساس یونیفرم وابسته به فراجا هستند به صورت هدف گیری اعضای حساس مانند صورت معترضان از آن استفاده می کنند که در موارد باعث ایراد جراحت بخصوص در ناحیه چشم شده است. دادگستر استفاده خطرناک از سلاح را در تهران، مشهد، رشت، کرج و سنجند مستند کرده است.

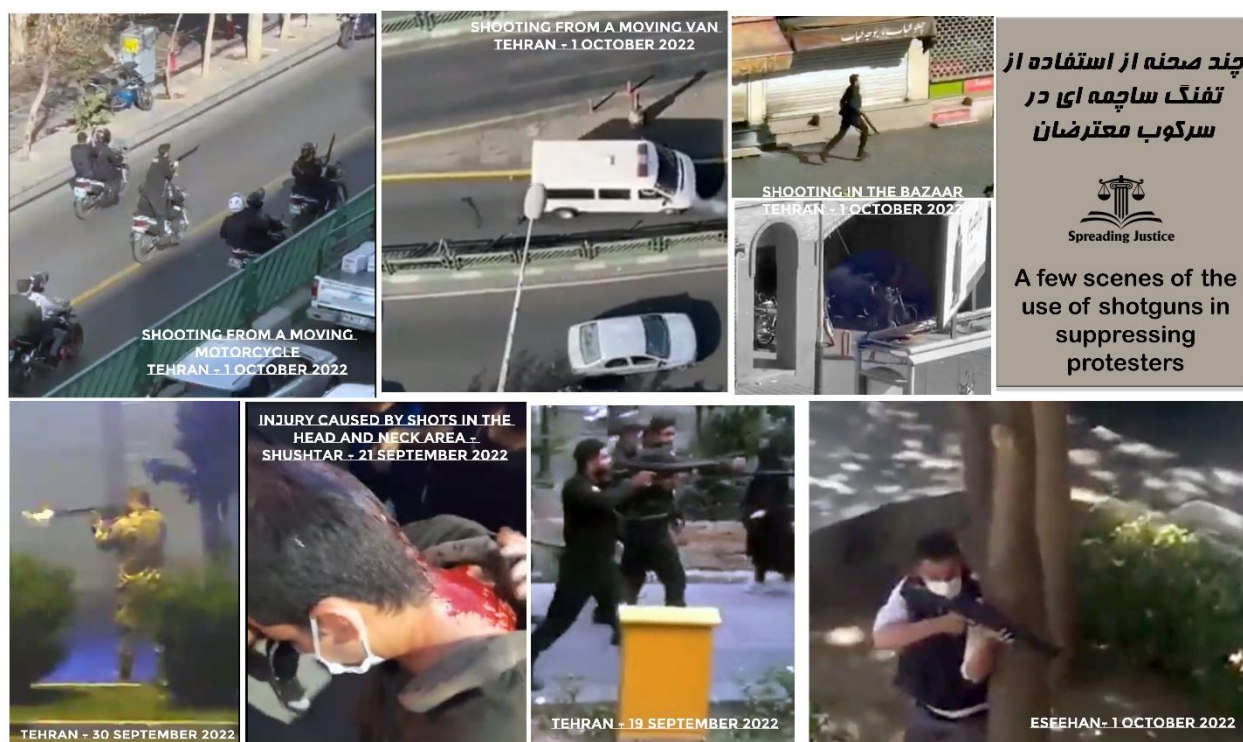
سلاح ساچمه زنی

سلاح یا تفنگ ساچمه‌زنی یا شاتگان نوعی تفنگ است که دارای لوله فاقد خان بوده و در هر نوبت تیراندازی تعداد زیادی ساچمه کوچک را به‌سوی هدف شلیک می‌کند. این گونه تفنگ معمولاً در شکار و ورزش و گاه در جنگ و برای نیروهای انتظامی بکار می‌رود. برد تفنگ ساچمه‌زنی معمولاً از ۱۰۰ متر تجاوز نمی‌کند. اغلب تفنگ‌های دولول در این گروه قرار می‌گیرند.

فشنگ تفنگ ساچمه‌زنی معمولاً پوکه مقوایی یا پلاستیک دارد و اندازه آن با عددی بیان می‌شود که گاه در فارسی، به قیاس از تفنگ گلوله‌زنی، کالیبر خوانده می‌شود

سلاح ساچمه‌زن معمولاً به شکل اسلحه کمرشکن یا کمری وجود دارد؛ اما به نظر می‌آید تنها مورد استفاده آن در مواجهه با معترضان از نوع کمرشکن یا لوله بلند است.

این سلاح بیشترین سلاحی است که به‌صورت سیستماتیک در مواجهه با معترضان اخیر در شهرهای مختلف توسط نیروهای لباس شخصی یا یونیفرم پوش فراجا استفاده شده است.

بر اساس مستندات گردآوری شده دادگستر بیشترین فشنگ مورد استفاده در این سلاح‌ها در اعتراضات اخیر گلوله‌های ۱۲ میلیمتری یا چارپاره بوده که معمولاً ۹ ساچمه را در خود جای می‌دهد و در صورت استفاده از فاصله کمتر از ۴۰ متر می‌تواند مرگ‌آور باشد.

دادگستر بر اساس بررسی سند پزشکی قانونی و گفتگو با شاهدان مرگ محمدجواد زاهدی در شهر ساری را بر اساس استفاده نیروی فراجا از این نوع سلاح تشخیص داده است.

پرونده قتل محمد جواد زاهدی در ساری

تصاویر پیکر او نشان می دهد
هدف اصابت تعداد زیادی گلوله
ساقچه به نقاط مختلف بدن از
جمله سر قرار گرفته است. سند
پزشکی قانونی تایید می کند که
گلوله های سلاح ساچمه ای
باعث مرگ او شده است.

The case of Mohammad Javad Zahedi in Sari city

The pictures of his body
show that he was hit by
a large number of shots
in different parts of his
body, including his head.
The medical examiner's
report confirms that he
was killed by shotgun
pellets.

همین طور دادگستر دست کم با سه پزشک که مجروحان حوادث اخیر را درمان کرده اند گفتگو کرده است. بر اساس شهادت این پزشکان تعداد زیادی از معترضان که فقط سه پزشک مورد اشاره در شهرهای تهران و رشت و کرج بر اساس تجربه مستقیم خود بیش از ۸۰ مورد گزارش کردند به وسیله اصابت ساچمه زخمی شده بودند.

بر اساس شهادت ها و مستندات تصویری قابل اعتماد اصابت ساچمه الزاماً مربوط به پایین تنه معترضان نبوده؛ بلکه به نقاط مختلف بدن از صورت تا بالاتنه وجود داشته است.

این مهم نشان می دهد برخلاف اظهارات مسئولین انتظامی نیروهای حاضر در صحنه به صورت بی ضابطه و بدون ملاحظه با شلیک کور به سمت معترضان از این سلاح که می تواند مرگ آور باشد استفاده کرده اند.

علاوه بر مهمات فاقد نام برند، دادگستر گلوله های استفاده شده ای را رؤیت کرده که وابسته به شرکت مهمات که یک

زیرمجموعه وزارت دفاع ایران است را مستند کرده است.

تفنگ های تهاجمی خودکار

دادگستر در گزارش‌های دریافتی خود از استفاده از سلاح‌های جنگی عمدتاً با نام سه نوع سلاح روبرو شد.

۱- سلاح کلاشینکف

۲- ژ ۳

۳- صیاد (اشتایر اچ اس ۵۰/)

باتوجه به اینکه در مورد استفاده از سلاح صیاد مستندات کافی حاصل نشد نتیجه‌گیری در مورد استفاده از این سلاح به گزارش‌های بعدی موکول می‌شود، در ادامه به موضوع استفاده از کلاشینکف و ژ ۳ در اعتراضات اخیر پرداخته می‌شود.

کلاشینکف (به طور خلاصه: کلاش) خانواده‌ای از تفنگ‌های تهاجمی با «آتش تحت اختیار» است. این سلاح که با فشنگ‌های کالیبر ۷/۶۲×۳۹ تغذیه می‌شود با فشار غیرمستقیم گاز باروت مسلح شده و دارای برگه ناظم آتش سه وضعیتی است که سلاح را به ترتیب به سه حالت ضامن، رگبار و تک تیر درمی‌آورد.

برد مؤثر آن ۳۰۰ تا ۴۰۰ متر و برد مفید آن ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ متر است. حداکثر برد آن ۲۰۰۰ متر است. فشنگ این اسلحه جنگی ۳۹ میلی‌متر است.

سلاح دیگر در این رسته، هکلر و کخ ژ ۳ نام دارد که یک تفنگ جنگی اتوماتیک است و در ایران اختصاراً به نام ژ ۳

شناخته می‌شود، این سلاح دارای کالیبر ۷/۶۲ و گلوله‌های ۵۱ میلی‌متری است، برد مؤثر این سلاح ۴۰۰ تا ۵۰۰ متر است، خشاب‌های آن بین ۲۰ تا ۱۰۰ ظرفیت دارد و حدود ۵۵۰ گلوله در دقیقه قدرت آتش دارد.

هرچند دو سلاح بر خلاف اعتراضات قبلی کمتر مورد استفاده نیروی سرکوب قرار گرفته است، با این حال در مواردی که مستند شده است از این سلاح‌ها از نوع کلاشینکف در قتل‌عام جمعه سیاه زاهدان و سنج‌ج استفاده شده است و همین‌طور از ژ ۳ در واقعه زاهدان استفاده شده است.

بر اساس نظر پزشکانی که دادگستر با آنان گفتگو کرده است اثر این سلاح را بر بدن برخی از قربانیان از جمله امید سارانی و متین قنبر زهی می‌توان دید.

همان‌طور که اشاره شد مرگ حدود ۹۰ معترض بلوچ در

واقعه جمعه سیاه زاهدان بارزترین سند استفاده از این سلاح‌ها در مقابل معترضان تلقی می‌شود.

دادگستر باتوجه به گستردگی اعتراضات در ۱۱۰ شهر و ۷۰ دانشگاه نمی تواند استفاده از این سلاح ها را یک امر غالب در نظر بگیرد؛ اما قطعاً استفاده از آن را به عنوان سلاح مرگبار در مواجهه با معترضان در حداقل دو شهر تأیید می کند.

جمعه سیاه زاهدان

به منظور نتیجه گیری در مورد نوع سلاح های مورد استفاده، دادگستر مشاهدات شاهدان از صحنه تیراندازی ۸ مهرماه زاهدان و همچنین شهادت آنها در مورد وضعیت اجساد را جمع آوری کرد.

Massacre in Zahedan September 30

In order to determine the type of weapons used, Spreading Justice collected observations of witnesses from the scene of the shooting and also their testimony about the condition of the bodies.

سلاح کمری

سلاح کمری انواع گسترده ای دارد اما بر اساس گفتگو دادگستر با متخصصان، نوع متداول آن که در اختیار نیروهای فراجا قرار دارد از نوع زیگ زاوئر آلمانی است که در ایران به نام زعاف شناخته می شود است.

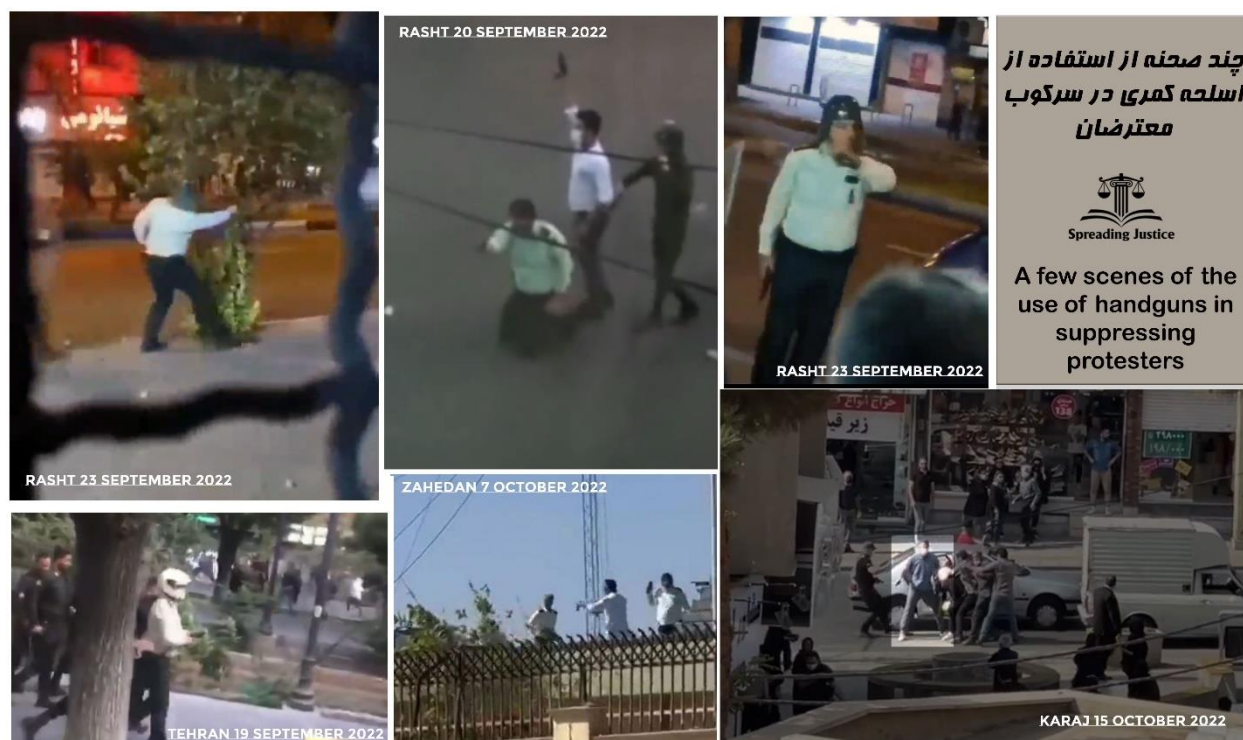
این سلاح نیمه خودکار ۹ میلی متری با فشار مستقیم گاز باروت مسلح و لوله آن با هوا خنک می شود.

این سلاح در فاصله های کوتاه کاربرد دارد و خشاب آن معمولاً ۸ تیر را در خود جای می دهد.

سلاح‌های دیگری مانند تپانچه و انواع کلاک یا برتا نیز در دستگاه‌های نظامی استفاده می‌شود که در اینجا به دلیل عدم رؤیت کاربرد آنها محل بررسی نیست.

دادگستر با بررسی مستندات موجود می‌تواند تأیید کند که این سلاح مرگبار با نشانه‌گیری مستقیم معترضان حداقل در چهار محل زاهدان، کرج، رشت و تهران مورد استفاده یونیفرم پوش‌های فراجا قرار گرفته است.

استفاده مستقیم از این سلاح در برد کوتاه قطعاً مرگبار است، با این حال نظر به گستردگی اعتراضات دادگستر سیستماتیک بودن استفاده از آن را تأیید نمی‌کند؛ اما قطعاً در مواردی از آن علیه معترضان استفاده شده است.

چنانچه اطلاعات بیشتری در مورد سلاح و مهمان به کاررفته علیه معترضان دارید یا از هویت افرادی که از سلاح استفاده کرده‌اند آگاهی دارید با این نهاد تماس بگیرید و به آن برای تکمیل گزارش‌های خود کمک کنید.